

[Finansministeren.]

for det kommende år er foreløbig budgetteret med 450 mill. kr. For de øvrige udlån må regnes med en fortsat jævn stigning; dette kommer dog ikke fuldt ud til syne i lovforslagets tal, idet disse udlån sædvanligvis bliver noget større end budgetteret.

Jeg skal i denne forbindelse oplyse, at statens samlede udlån og aktiebesiddelse ved udgangen af indeværende finansår anslås at komme op på over 6 milliarder kroner, hvoraf godt 4,4 milliarder kroner i boligstøttelån. Den stærke stigning i dette beløb er sket uden en tilsvarende vækst i statsgælden.

Afdragene på den ordinære obligationsgæld vil både i år og i 1958-59 andrage ca. 350 mill. kr., hvoraf knap 100 mill. kr. på den udenlandske gæld. Herudover vil i 1958-59 komme udbetalinger på omkring 150 mill. kr. til indfrielse af forskellige andre statslån; heraf vedrører 100 mill. kr. det i 1948 optagne præmieobligationslån, som det dog som allerede nævnt er regeringens agt at søge fornyet, medens knap 45 mill. kr. skal anvendes til tilbagebetaling af den i 1951-52 opkrævede bundne opsparing for aktieselskaber m. v. Den bundne opsparing for personer for skatteåret 1950-51 vil ligeledes blive afviklet i 1958. Det drejer sig — inklusive renter — om godt 65 mill. kr.; men da hele dette beløb henstår i banker og sparekasser, vil indfrielsen ikke påvirke statsbudgettet.

De samlede udgifter på kapitalbudgettet kan herefter anslås til ca. 1 000 mill. kr. i år og knap 1 100 mill. kr. næste år. Heraf dækkes henholdsvis 640 mill. kr. og 575 mill. kr. gennem overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet og omkring 180 mill. kr. af de ordinære kapitalindtægter — afdragene på statens udlån, arveafgiften m. v. Hertil kommer endelig provenuet af det i sommer gennemførte stabiliseringslån, der for indeværende år anslås til knap 150 mill. kr. og i 1958-59, hvor indbetalingerne indgår for et helt år, til 215 mill. kr. Statens finansieringsbehov — det beløb, staten må låne i nationalbanken eller på obligationsmarkedet — vil således i dette finansår andrage blot omkring 50 mill. kr. og i det følgende år blive ubetydeligt, såfremt præmieobligationslånet fornyes.

En anden side af denne formindskelse af

finansieringsbehovet er, at vi nu skulle kunne regne med, at den stadige stigning i statsgælden, som er foregået siden 1951, vil blive bragt til ophør og afløst af en mindre nedgang, også når stabiliseringslånet medregnes. Den samlede inden- og udenlandske statsgæld udgjorde ved begyndelsen af dette finansår ca. 8,9 milliarder kroner, og det overslag over statens kapitalbudget, som jeg netop har redegjort for, indebærer, at vi i både dette og det kommende år kan vente en nettoformindskelse af statsgælden på omkring 150 mill. kr. Jeg skal senere komme tilbage til den pengepolitiske betydning heraf.

Sammenholdes de oplysninger, jeg her har givet om statsbudgettet i dette og det følgende finansår, med de tilsvarende tal for de foregående år, vil det ses, at det i løbet af de sidste år er lykkedes at gennemføre en meget væsentlig styrkelse af den statsfinansielle stilling. Dette kommer måske tydeligst til udtryk i bevægelserne i statens finansieringsbehov. Så sent som for tre år siden måtte vi regne med et finansieringsbehov på normalt omkring 700 mill. kr. årlig. I de sidste to finansår har vi i kraft af den finansielle stramning i 1955 kunnet nedbringe finansieringsbehovet til omkring 400 mill. kr. årlig, og nu kan vi, ikke mindst som følge af de i sommer vedtagne forholdsregler, se frem til, at der ikke ud fra statsfinansielle synspunkter skulle være behov for salg af statsobligationer. Det er naturligt at rejse spørgsmålet om, hvilke konsekvenser denne ændring i den finansielle stilling vil få for den økonomiske politik i den kommende tid.

I de bemærkninger, jeg skal gøre herom, finder jeg det rimeligt at tage udgangspunkt i den økonomiske situation, som den tegnede sig, da regeringen i juni fremsatte sine finansielle lovforslag. Baggrunden for disse forholdsregler var jo ikke mindst den alvorlige forværring af betalingsbalancen, som satte ind i efteråret 1956, og som i løbet af første halvdel af 1957 medførte en følelig svækkelse af den valutariske likviditet. I løbet af det halve år, der løber fra 1. december 1956 til udgangen af maj 1957, skete der således en forringelse i nationalbankens valutastilling med i alt 300 mill. kr., hvoraf dog de 115 mill. kr. blev modsvaret af en forbedring i de private bankers valutastilling; netto var der altså kun en nedgang på